



## STAVANGER TINGRETT

### DOM

---

**Avsagt:** 30.04.2014

**Saksnr:** 13-187309PRI-STAV

**Dommer:**  
Tingrettsdommer Rune Høgberg

**Meddommere:**  
Bente Mari Skadberg Nilsen  
Per Gerhard Jansen

**Saken gjelder:**

Privat straffesak med påstand om domfellelse for overtredelse av straffeloven §§ 246, 247, 390 og 390a

---

Marcela Beatriz Molina

Advokat Ole Gramstad Jensen

**mot**

Torgeir Bjelland

Advokat Ørjan Eskeland

## DOM

Saken gjelder spørsmålet om tre utsagn som er skrevet på facebook rammes av straffelovens bestemmelser om ærekrenkelse, krenkelse av privatlivets fred, og/eller skremmende eller plagsom opptreden, samt spørsmål om mortifikasjon av utsagn og tilkjennelse av oppreisningserstatning.

### Bakgrunnen for saken

Marcela Beatriz Molina (i det følgende også betegnet som saksøker) er bystyrepolitiker for SV, og ansatt som organisasjonsmedarbeider i LO. Hun har vært politisk aktiv i mange år, og har da også jevnlig vært aktiv i det offentlige ordskiftet i politiske spørsmål.

Torgeir Bjelland (i det følgende også betegnet som saksøkte) har vært stortingskandidat for Norgespatriotene, og oppgir nå å arbeide som prosjektleder innen miljøteknologi. Han har også vært aktiv i det offentlige ordskiftet i politiske spørsmål.

Saksøkte hadde høsten 2013 en åpen facebookprofil hvor han skal ha hatt ca. 420 "venner" og ca. 20 såkalte "followers". At profilen var åpen vil si at alle som ønsket hadde tilgang til denne, og at en ikke trengte passord for å lese innleggene på denne. Saksøkte har selv oppgitt at han skrev ca. fire innlegg pr. dag på facebook.

Den 03.10.2013 skrev saksøkte bl.a. følgende på facebook (utsagn 1):

*Marcela har en kronisk frastøtende væremåte, en vulgær arroganse som riktig nok også kjennetegner andre sosialistbroilere.*

Etter en kommentar fra en annen person skrev saksøkte samme dag bl.a. videre at (utsagn 2):

*Du må huske at RA's gjengivelse nok neppe er særlig objektiv. Dama er en hersketeknikk-kverulant og både manne- og fedrelandshater. Faktum er at hun er så frastøtende at hun i en periode måtte stenges inne ved Stavanger psykiatriske sykehus, det var vel i den perioden hun konverterte fra Arbeiderpartiet.*

Den 17.10.2013 skrev saksøkte så bl.a. følgende på facebook (utsagn 3):

*Molina selv har jo i gatene gått fysisk til angrep på mennesker med populære og fullstendig legitime demokratiske synspunkter, bare fordi de var annerledes.*

Saksøker ble kjent med de ovenfor gjengitte innlegg, og kontaktet advokat Ole Gramstad Jensen, som den 18.10.2013 tilskrev saksøkte med varsel om at forholdet var politianmeldt og med krav om sletting av innleggene.

Ved brev fra Rogaland politidistrikt til saksøker av 31.10.2013 fremgår det at saksøkers anmeldelse, som ble registrert hos politiet den 24.10.2013, er henlagt "*da det antas ikke å være rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold*".

Den 12.11.2013 tok saksøker v/advokat Jensen ut stevning ved Stavanger tingrett i privat straffesak mot saksøkte, hvor det ble nedlagt påstand om at saksøkte dømmes for overtredelse av straffeloven §§ 246, 247, 390 og 390a, at utsagn 3 ble kjent dødt og maktesløst, samt at saksøkte tilpliktet å betale oppreisningserstatning til saksøker fastsatt etter rettens skjønn og oppad begrenset til kr 200.000,-. Det ble i tillegg fremsatt begjæring om midlertidig avgjørelse om at saksøkte skulle pålegges å fjerne de aktuelle innlegg fra sin facebook-side.

Advokat Ørjan Eskeland ble oppnevnt som forsvarer for saksøkte, og i tilsvar av 14.02.2014 ble stevningen imøtegått, og det ble nedlagt påstand om frifinnelse for kravene om straff, mortifikasjon og erstatning, samt at kravet om midlertidig forføyning ikke tas til følge.

Det ble berammet og gjennomført forberedende rettsmøte i saken den 21.02.2014, og hovedforhandling i saken ble berammet til 01.04.2014. I det forberedende rettsmøtet opplyste saksøkte at innleggene nå var slettet fra hans facebookprofil, og saksøker frafalt etter dette begjæringen om midlertidig forføyning. Kravet om sakskostnader i tilknytning til begjæringen ble imidlertid opprettholdt.

Retten traff den 19.03.2014 beslutning om at saken ikke skulle avvises, jfr. straffeprosessloven § 416, første ledd.

Hovedforhandling ble avholdt den 01.04.2014. Partene møtte sammen med sine prosessfullmektiger, og avga forklaring for retten. Det ble ikke avhørt vitner men foretatt slik dokumentasjon som rettsboken viser.

#### Marcela Beatriz Molina har i det vesentlige anført

Det er ikke tvilsomt at saksøkte faktisk har fremsatt de aktuelle utsagn, og at dette er gjort med forsett. Saksøkte var således kjent med at han og saksøker hadde felles "venner" på facebook, og at hun ville bli kjent med utsagnene.

Samtlige uttalelser innebærer krenkelser av straffeloven § 246 og § 247, subsidiært overtredelser av straffeloven § 390 a.

Når det nærmere gjelder saksøktes innlegg om saksøkers innleggelse på psykiatrisk sengepost (utsagn 2), medfører dette riktighet men er noe som saksøker selv ikke har gått offentlig ut med. Dette er slik offentlig meddelelse om personlige forhold som rammes av straffeloven § 390. Det vises herunder til straffeloven § 7, etter lovendringen i mai 2013, idet en ytring på saksøktes facebookside må anses som en offentliggjøring.

Når det videre gjelder påstanden om at saksøker har gått til fysisk angrep på andre (utsagn 3) er dette en faktapåstand som krever bevis. Saksøkte har bevisbyrden for påstandens riktighet, og slike bevis er ikke ført. Påstanden innebærer en krenkelse av straffeloven § 246, og kreves mortifisert med hjemmel i straffeloven § 253, første ledd.

Vilkårene for å tilkjenne saksøker oppreisningserstatning er klart oppfylt, jfr. skadeserstatningsloven § 3-6, og oppreisning kreves etter rettens skjønn, men oppad begrenset til kr 200.000,-.

Når det nærmere gjelder utmåling av straff og oppreisningserstatning overlates dette til rettens skjønn.

Marcela Beatriz Molina har nedlagt slik påstand:

1. Torgeir Bjelland dømmes for overtredelser av straffelovens §§ 246, 247, 390 og 390a, sammenholdt med § 62, til å tåle den straff som retten fastsetter.
2. Torgeir Bjelland dømmes til å tåle følgende utsagn kjent dødt og maktesløst:  
*Molina selv har jo i gatene gått fysisk til angrep på mennesker med populære og fullstendig legitime demokratiske synspunkter, bare fordi de var annerledes.*
3. Torgeir Bjelland dømmes til å betale et beløp i oppreisningserstatning til Marcela Molina, fastsatt etter rettens skjønn, oppad begrenset til kr 200.000,-.
4. Marcela Molina tilkjennes sakens omkostninger.

Torgeir Bjelland har i det vesentlige anført

Når det for det første gjelder utsagn 3 relaterer dette seg til en demonstrasjon mot Arne Myrdal på torget i Stavanger. Saksøker var til stede, og det ble kastet egg på Myrdal. Saksøkte gjenkjente saksøker og mener at hun kastet egg. Dette er et fysisk angrep, og utsagnet medførte således riktighet. Uansett var saksøker med på organiseringen av demonstrasjonen, og medvirket ved dette til eggkastingen. Ettersom saksøktes utsagn medførte riktighet skal det verken reageres med straff eller mortifikasjon i forhold til dette.

Når det videre gjelder utsagn 1 og 2 er en enige i at dette er krenkende utsagn. En mener fra saksøktets side likevel ikke at utsagnene er rettsstridige. Det vises herunder særlig til at saksøker selv i et avisintervju i 2008 gikk ut mot Norgespartiene, og bl.a. uttalte at de stod for etnisk rensing, slik som nazistene stod for. Selv om denne uttalelsen var rettet mot partiet, og ikke saksøkte personlig, ble den reelt sett oppfattet å være rettet mot saksøkte.

Når saksøker selv har brukt såpass sterke ord mot andre, må terskelen for hva hun selv må forventes å kunne tåle bli tilsvarende høy. Det vises herunder også til at saksøker som politiker også må tåle mer enn hva som gjelder for andre.

Saksøkte har videre ikke utvist forsett, idet han ikke har holdt det for sikkert eller overveiende sannsynlig at uttalelsene ville komme til saksøkers kunnskap. Det dreier seg således om uttalelser på hans egen private facebookside.

Saksøkte skal etter dette frifinnes for overtredelse av straffeloven § 246 og § 247.

Når det gjelder utsagn nr. 2 vises det til at det var kjent blant flere at saksøker hadde vært innlagt på psykiatrisk sykehus, samt til at utsagnet ble skrevet på saksøktets facebookside, og ikke på en offentlig side. Saksøkte skal da frifinnes også for overtredelse av straffeloven § 390.

Subsidiært vises for så vidt gjelder en eventuell straffutmåling til at samtlige forhold er bøteforhold, og at saksøkte har en svak økonomi, noe som må få betydning for botens størrelse. Det vises videre til at saksøkte har mange innlegg på sin facebookside, og at de aktuelle utsagn forholdsvis raskt ble "kamouflert" som en følge av dette. Når det gjelder det fremsatte oppreisningskrav må en eventuell oppreisningserstatning ligge langt under kr 200.000,-. For så vidt gjelder den psykologuttalelse som er fremlagt av saksøker vises det til at det også er fremsatt andre krenkende uttalelser mot henne fra andre personer, og at saksøkte ikke skal svare for konsekvensene av disse.

Torgeir Bjelland har nedlagt slik påstand:

1. Torgeir Bjelland frifinnes for straffe- og erstatningskravet.
2. Kravet om mortifikasjon tas ikke til følge.

Subsidiært:

3. Torgeir Bjelland anses på mildeste måte.
4. Torgeir Bjelland/det offentlige tilkjennes sakens omkostninger.

## Rettenns vurdering

Som fremhevet av begge parter ligger saken i brytningen mellom to sentrale menneskeretter; retten til respekt for privatliv og familieliv, jfr. EMK art. 8, og retten til ytringsfrihet, jfr. EMK art. 10. Spørsmålet om grensene for ytringsfriheten har vært tema i en rekke sentrale rettsavgjørelser i de senere år, senest ved Høyesteretts dom inntatt i Rt-2014-152, hvor Dagbladet ble dømt til å betale oppreisningserstatning for å ha fremsatt ærekrenkende uttalelser.

Retten behandler først utsagn 2, og spørsmålet om dette omfattes av straffeloven § 390 som rammer "*den som krenker privatlivets fred ved å gi offentlig meddelelse om personlige eller huslige forhold*".

Utsagn som saksøkte skrev på sin facebookside den 03.10.2013 var bl.a. at "*faktum er at hun er så frastøtende at hun i en periode måtte stenges inne ved Stavanger psykiatriske sykehus, det var vel i den perioden hun konverterte fra Arbeiderpartiet*".

Det er etter rettens mening ikke tvilsomt at opplysninger om innleggelse på psykiatrisk sykehus er et slikt personlig forhold som omfattes av straffebestemmelsen. Det vises herunder bl.a. til Bjørnar Borvik, "*Personvern og ytringsfrihet*" s. 88, flg., hvor det er vist til at EMD har lagt til grunn at vernet om medisinske opplysninger er vesentlig for retten til respekt for privatliv og familieliv. Selv om behandling for en psykisk lidelse i utgangspunktet burde likestilles med behandling for en somatisk lidelse, er det klart at det for de aller fleste vil oppleves som mer belastende å få opplysninger om psykiske lidelser offentliggjort enn opplysninger om somatiske lidelser. Retten kan etter bevisførselen heller ikke legge til grunn at saksøktes innleggelse på psykiatrisk sykehus var alminnelig kjent, idet hun selv har forklart for retten at hun kun fortalte dette til sin familie, sine nærmeste medarbeidere og ledelsen i SV, og det ikke er noe som tilsier at dette ikke medfører riktighet. Saksøkte har på sin side forklart at "velgerne" etter hans mening hadde krav på å bli kjent med saksøkers innleggelse på psykiatrisk sykehus. Retten er ikke enig i dette. Innleggelsen skjedde forholdsvis lang tid før utsagnet ble skrevet, og kan ikke på noen måte sees å være relevant for saksøkers verv som bystyrepolitiker. Utsagnet lest i sammenheng synes da heller ikke på noen måte å være ment som informasjon til "velgerne".

Retten finner det videre klart at uttalelsen om innleggelse på psykiatrisk sykehus ble offentlig fremsatt. Det vises herunder til straffeloven § 7, slik denne lyder etter endring av 20.05.2013, hvor det fremgår at en "*handling er offentlig når den er foretatt i nærvær av et større antall personer, eller når den lett kunne iakttas og er iakttatt fra et offentlig sted. Består handlingen i fremsettelse av en ytring, er den også offentlig når ytringen er fremsatt på en måte som gjør den egnet til å nå et større antall personer*". Bakgrunnen for lovendringen var nettopp å ramme ytringer fremsatt via Internett, jfr. avgjørelse inntatt i Rt-2012-1211, og i forarbeidene til lovendringen (Prop. 53 L (2012-2013)), pkt. 3.6, er det vist til at ca. 20-30

personer vil være et "*større antall personer*". Når saksøkte hadde ca. 420 "venner" og 20 "followers", er det etter rettens mening ikke tvilsomt at utsagnet ble offentlig fremsatt. Det kan i denne sammenheng ikke ha noen betydning at utsagnet ble skrevet på saksøktes facebookside, og ikke på et "offentlig" nettsted. Saksøkte hadde da heller ingen passordbeskyttelse eller lignende på sin facebookkonto, uten at dette uansett ville ha vært avgjørende for rettens vurdering, jfr. Prop. 53 L (2012-2013), pkt. 3.6.

Retten finner det videre klart at saksøkte utviste forsett da han skrev utsagnet.

De objektive og subjektive vilkår for domfellelse er etter dette oppfylt, og saksøkte blir å dømme i overensstemmelse med straffeloven § 390.

Når det nærmere gjelder spørsmålet om de aktuelle utsagn rammes av straffeloven §§ 246 og 247, vises det til at det i rettspraksis går et skille mellom "value judgements" og "factual statements", jfr. bl.a. EMDs avgjørelse i sak *Lingens vs. Østerrike* (1986 07 08) og Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt-2002-1443. Jo mer konkrete og presise fremsatte beskyldningene er, jo mer må således kreves av objektivt faktisk belegg for at de ikke skal være straffbare. Det har også vært vanlig å sondre mellom beskyldninger og forhånelser, hvor de sistnevnte ikke inneholder noen konkret beskyldning, men kan omfattes av straffebestemmelsen dersom de er nedsettende.

I utsagn nr. 1 og 2 er det først og fremst karakteristikkene av saksøker, herunder at hun har "*en kronisk frastøtende væremåte*", at hun er en "*hersketeknikk-kverulant og både manne- og fedrelandshater*" og at hun er "*så frastøtende at hun i en periode måtte stenges inne ved Stavanger psykiatriske sykehus*" som vil kunne rammes av straffebudene. Etter rettens mening dreier dette seg først og fremst om forhånelser, uten noen at det fremsettes noen konkret beskyldning. Det er klart at ikke enhver forhånelser vil være straffbar, men de som ovenfor er referert går likevel etter rettens mening over grensen for hva som straffritt kan fremsettes. Bruk av betegnelser som "frastøtende" og "manne- og fedrelandshater" er krenkende, og vil utvilsomt være egnet til å krenke en persons æresfølelse. Saksøker har forklart at hun i løpet av sin politiske karriere ikke har opplevd noe så krenkende, og belastningen for saksøker er da også bekreftet ved fremleggelse av en erklæring fra hennes behandlende psykolog; Knut T. Ueland.

Selv om saksøker er og har vært aktiv i den offentlige debatt gjennom sitt politiske engasjement, kan ikke retten se at hun skal måtte tåle den type karakteristikk som denne saken gjelder. Disse er ikke satt i noen relevant politisk sammenheng, men rammer kun saksøkte som person. De uttalelsene som saksøker kom med omkring partiet Norgespatriotene i 2008 kan etter rettens mening heller ikke medføre at hun skal måtte tåle dette.

Bestemmelsen i straffeloven § 246 beskytter den fornærmedes æresfølelse, mens bestemmelsen i § 247 rammer de ord eller handlinger som er egnet til å skade en annens gode navn og rykte, m.v. Bestemmelsene kan anvendes i konkurrens, og etter rettens mening rammes de ovenfor gjengitte utsagn av begge straffebestemmelsene.

Retten finner videre at utsagnene er fremsatt med forsett. I forhold til straffeloven § 246 finner retten også at saksøkte også holdt det for sikkert eller overveiende sannsynlig at utsagnene ville nå frem til saksøker. Det er således ikke noe krav om at utsagnene er fremsatt direkte overfor den som rammes, men forsettet må likevel omfatte at utsagnet når frem til mottaker. Når saksøkte her hadde et såpass stort antall "venner" og "followers" på facebook, og etter sin egen forklaring for retten også hadde 6 felles "venner" med saksøker, har han ved å skrive utsagnene på facebook etter rettens mening i det minste også holdt det for overveiende sannsynlig at utsagnene som gjaldt saksøker ville nå henne.

De objektive og subjektive vilkår er etter dette oppfylt, og saksøkte blir å dømme for overtredelse av straffeloven § 246 og § 247.

Når det gjelder straffeutmålingen er det lite sammenlignbar rettspraksis. Sterke allmennpreventive hensyn tilsier etter rettens mening at det bør reageres strengt for å gi et klart signal om at denne type uttalelser ikke er akseptable. Det vises herunder også til at uttalelsene klart har vært en stor belastning for saksøker, noe som er dokumentert gjennom fremleggelse av en erklæring fra hennes psykolog. Under hensyntagen til bestemmelsen i straffeloven § 27, og saksøktes begrensede økonomi, mener retten at straffen passende kan fastsettes til en bot på kr 8.000,-, subsidiært 15 dagers fengsel.

#### *Mortifikasjon:*

For så vidt gjelder utsagn 3; at "*Molina selv har jo i gatene gått fysisk til angrep på mennesker med populære og fullstendig legitime demokratiske synspunkter, bare fordi de var annerledes*" er dette krevd mortifisert, jfr. straffeloven § 250, første ledd. Saksøkte har forklart for retten at han mener å ha sett at saksøker kastet egg under en demonstrasjon mot Arne Myrdal på torget i Stavanger i 1993, og at det var dette han siktet til med utsagnet. Han har på direkte spørsmål svart at han kan ha husket feil omkring dette, men at han ikke trodde det. Saksøker har på sin side forklart at hun var til stede under demonstrasjonen, men at hun da hadde et barn på 3 måneder med seg i barnevogn, og at hun stod bakerst på torget og ikke kastet egg.

Saksøkte har hatt anledning til å føre sannhetsbevis for at saksøker har handlet slik som han har beskrevet i utsagn 3. Det har han etter rettens mening ikke gjort, idet hans egen forklaring omkring dette etter rettens mening på langt nær var tilstrekkelig bevis. Utsagn 3 om at saksøker har gått til fysisk angrep er da en ærekrenkelse som etter rettens mening bør kjennes død og maktesløs (mortifiseres).



### *Oppreisningserstatning:*

Saksøker har videre fremsatt krav om oppreisningserstatning, jfr. skadeserstatningsloven § 3-6. Med det resultat som retten har kommet til ovenfor er det klart at vilkårene for å tilkjenne oppreisningserstatning er til stede. Oppreisningssummen skal fungere som et "plaster på såret", og bl.a. arten og grovheten av krenkingen, spredningen av de krenkende utsagnene, påkjenningen for fornærmede, skadevolders skyld og økonomi, er forhold som vil kunne spille inn ved utmålingen. Saksøker har vist til Høyesteretts avgjørelse i Rt-2014 s. 152, hvor Dagbladet måtte betale oppreisningserstatning med kr 200.000,- til en ambulansesjåfør etter fremsettelse av rasismepåstander. Retten finner imidlertid at denne saken i meget liten grad kan sammenlignes med det forhold som retten nå har til behandling, særlig fordi det er meget stor forskjell mellom det som publiseres på en facebookside av en privatperson, og det som skrives på kommentatorplass i en av landets største aviser.

Hensyntatt innholdet i de krenkende utsagn, belastningen som disse har vært for saksøker, og saksøktes begrensede økonomi, finner retten at saksøkte skal tilpliktes å betale oppreisningserstatning til saksøker med kr 15.000,-.

### *Sakskostnader:*

Saksøker har fremsatt krav om tilkjennelse av sakskostnader, og det følger av straffeprosesslovens § 440 at bestemmelsene i tvisteloven kap. 20 gjelder tilsvarende i private straffesaker. Det følger av tvisteloven § 20-2, første ledd, at den som har vunnet saken har krav på full erstatning for sine sakskostnader fra motparten.

Det følger videre av tvisteloven § 20-2, annet ledd, at saken er vunnet hvis parten har fått medhold fullt ut eller i det vesentlige. I denne saken har saksøker fått medhold i sine krav om straff, mortifisering og tilkjennelse av oppreisningserstatning. Hun har da vunnet saken, og har i utgangspunktet krav på full erstatning for sine sakskostnader.

Når det gjelder oppreisningskravet er det fremmet et krav på erstatning etter rettens skjønn, men begrenset oppad til kr 200.000,-, mens retten har funnet at beløpet bør ligge vesentlig lavere enn dette. Under henvisning til kommentarene til tvisteloven av Schei, m.fl., 2. utgave, s. 699, finner retten likevel at dette ikke kan få betydning for sakskostnadsavgjørelsen, idet det etter rettens mening ble bedt om å foreta et reelt skjønn fra rettens side.

Advokat Jensen har fremlagt en kostnadsoppgave på totalt kr 104.199,-, inkludert mva, som omfatter salær og kostnader. Kostnadene inkluderer også kostnadene knyttet til

begjæringen om midlertidig forføyning, som ble frafalt etter at saksøkte hadde slettet de aktuelle utsagn fra facebook.

Retten finner at kravet ligger innenfor det som må anses som nødvendige kostnader ved saken, jfr. tvisteloven § 20-5, og kan ikke se at det er grunnlag for å nedsette sakskostnadskravet med hjemmel i bestemmelsene i tvisteloven § 20-2 og § 20-4.

Sakskostnader tilkjennes derfor med kr 104.199,-.

## SLUTNING

1. Torgeir Bjelland dømmes for overtredelser av straffelovens §§ 246, 247 og 390, sammenholdt med § 63, første ledd, til en bot på 8.000 – åttetusen – kroner, subsidiært 15 – femten – dagers fengsel.
2. Følgende utsagn fra Torgeir Bjelland mortifiseres:  
*"Molina selv har jo i gatene gått fysisk til angrep på mennesker med populære og fullstendig legitime demokratiske synspunkter, bare fordi de var annerledes"*
3. Torgeir Bjelland dømmes til å betale oppreisningserstatning til Marcela Molina med 15.000 – femtentusen – kroner, innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
4. Torgeir Bjelland tilpliktes å erstatte Marcela Molinas sakskostnader med 104.199 – etthundreogfjiretusenetthundreognittini – kroner, inkludert merverdiavgift, innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.

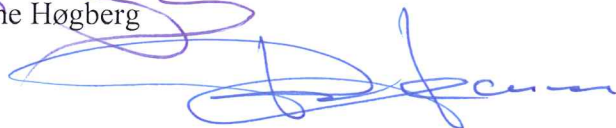
Retten hevet



Rune Høgberg



Bente Mari Skadberg Nilsen



Per Gerhard Jansen